

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΝΔΟΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

I. Στοιχεία Εξεταζόμενου – Εξέτασης

Όνοματεπώνυμο Μαθητή	
Ημερομηνία Εξέτασης	Κυριακή, 10 Απριλίου 2016
Εξεταζόμενο Μάθημα	Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών
Τάξη	Γ' Γενικού Λυκείου
Διάρκεια Εξέτασης	3 ώρες
Σύνολο Σελίδων	Τρεις [3] σελίδες
Εισηγητές	Αδίδακτο Κείμενο
	1. Βελισσάρη Ειρήνη 2. Δαλμάτσου Ναταλία
	Διδαγμένο Κείμενο
	3. Μπίθα Ιωάννα 4. Τσουραπούλης Κωνσταντίνος

II. Θέματα εξέτασης**A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ****Αριστοτέλους Πολιτικά (Θ 2, 1-4)**

Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν ποτερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· ἕκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἢ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν ποτερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τινας)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς). Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνουσον. Βάνουσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον...τὴν ἄσκησιν αὐτῆς».

Μονάδες 10

B1. Να αναφέρετε τους προβληματισμούς που διατυπώνονταν στην εποχή του Αριστοτέλη για τον χαρακτήρα, το περιεχόμενο και τους στόχους της παιδείας.

Μονάδες 15

B2. Με βάση το απόσπασμα του πρωτότυπου κειμένου, να εξηγήσετε για ποιους λόγους, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, είναι ανάγκη να θεσμοθετηθεί η παιδεία στις πόλεις ώστε να καταστεί δημόσιο πολιτικό αγαθό. Μπορεί να αποτελέσει η αθροιστική θεωρία, που διατυπώνεται στο ακόλουθο μεταφρασμένο απόσπασμα, έναν πρόσθετο λόγο για το σκοπό αυτό; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Πολιτικά Αριστοτέλους, Γ11, 1-4

«[...] Για το πλήθος μπορεί κανείς να πει τούτο: το κάθε επιμέρους άτομο μπορεί να μην είναι τίποτε το αξιόλογο, ενωμένοι όμως όλοι μαζί είναι ενδεχόμενο να είναι, όχι σαν άτομα αλλά σαν σύνολο, καλύτεροι από εκείνους —όπως ακριβώς τα δείπνα που γίνονται με τη συνεισφορά πολλών είναι καλύτερα από εκείνα που γίνονται με έξοδα ενός μόνο ανθρώπου. Πολλοί καθώς είναι, ο καθένας διαθέτει ένα μόριο αρετής και φρόνησης, και έτσι, ενωμένοι οι πολλοί γίνονται, κατά κάποιο τρόπο, ένας άνθρωπος με πολλά πόδια, με

πολλά χέρια και με πολλές αισθήσεις —και με ανάλογη, βέβαια, αρετή και εζυπνάδα [...]».

Μονάδες 15

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη **Σωστό** αν είναι σωστή και τη λέξη **Λάθος** αν είναι λανθασμένη. Έπειτα, να αποκαταστήσετε το περιεχόμενο των λανθασμένων θέσεων.

α. Ο Αριστοτέλης έπειτα από πρόσκληση του βασιλιά Φιλίππου ανέλαβε την αγωγή του Αλεξάνδρου, του νεαρού (δεκατριών ετών τότε) διαδόχου του θρόνου.

β. Με την επιστροφή του Αριστοτέλη στην Αθήνα ξεκινά η τρίτη περίοδος της φιλοσοφικής δραστηριότητάς του, η οποία σηματοδοτείται από τη διδασκαλία του στο Λύκειο.

γ. Ο Αριστοτέλης συνέγραψε σημαντικό μέρος των *Πολιτικῶν* του στην Αθήνα.

δ. Η αρχαία ελληνική λέξη *πολιτεία* αντιστοιχεί μάλλον στη δική μας έννοια *κράτος*.

ε. Ο φιλόσοφος κατηγορήθηκε για αθεΐα με αφορμή ένα ποίημα που έγραψε για τον φίλο του, τον Ερμία, το οποίο θεωρήθηκε πως είχε τη μορφή ενός παιάνου.

στ. Ο Αριστοτέλης απεβίωσε το 322π.Χ. στην Χαλκίδα.

ζ. Ο Αριστοτέλης γεννήθηκε το 384π.Χ. στην Χαλκιδική.

η. Ο Θεόφραστος ίδρυσε σχολή που διαφύλαττε και πρόβαλλε τις διδασκαλίες του Αριστοτέλη, η οποία πήρε το όνομα *Περίπατος*.

Μονάδες 10

B4. Να βρείτε στο παραπάνω διδαγμένο κείμενο **μια λέξη** που να συνδέεται ετυμολογικά με καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

ουσιώδης, μαθηματικά, παραλήπτης, άχρηστος, αλήθεια, παντοκράτορας, ανοχή, επεξεργασία, μεταφορά, υποτείνουσα

Μονάδες 10

ΛΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μηδένα φίλον ποιού, πρίν ἂν ἐξετάσης πῶς κέρηται τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γάρ αὐτόν καί περί σέ γενέσθαι τοιούτων, οἷος καί περί ἐκείνους γέγονεν. Βραδέως μὲν φίλος γίνου, γενόμενος δέ πειρῶ διαμένειν. Ὅμοίως γάρ αἰσχρὸν μηδένα φίλον ἔχειν καί πολλοὺς ἐταίρους μεταλλάττειν. Μῆτε μετά βλάβης πειρῶ τῶν φίλων μῆτ' ἄπειρος εἶναι τῶν ἐταίρων θέλε. Τοῦτο δέ ποιήσεις, ἐάν μὴ δεόμενος τό δεῖσθαι προσποιῆ. Περί μὲν τῶν ῥητῶν ὡς ἀπορρήτων ἀνακοινού· μὴ τυχόν μὲν γάρ οὐδέν βλαβήσει, τυχόν δέ μάλλον αὐτῶν τόν τρόπον ἐπιστήσει. Δοκίμαζε τούς φίλους ἐκ τέ τῆς περί τῶν βίων ἀτυχίας καί τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις κοινωνίας.

Ἰσοκράτους, Πρὸς Δημόνικον, 24-5

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις:

Σε: την ίδια πτώση του πληθυντικού αριθμού

Γενέσθαι: το Απαρέμφατο του Αορίστου β'

ἐκείνους: τη Δοτική Ενικού του Θηλυκού γένους

πειρῶ: το γ' ενικό πρόσωπο Παρατατικού στην ίδια φωνή

αἰσχρὸν: την ίδια πτώση του Υπερθετικού βαθμού

ἔχειν: το β' ενικό Μέλλοντα Οριστικής στην ίδια φωνή

μεταλλάττειν: το Απαρέμφατο Παρακειμένου

βλάβης: την Ονομαστική πληθυντικού

ἄπειρος: την Αιτιατική πληθυντικού

τυχόν: τη Γενική Ενικού

Μονάδες 10

Γ.3.α Να γίνει πλήρης συντακτική ανάλυση των παρακάτω τύπων:

φίλον (το πρώτο στο κείμενο), τοιούτον, περί εκείνους, βραδέως, ἔχειν, αὐτῶν

Μονάδες 6

Γ.3.β 'Τοῦτο-προσποιῆ': Να γράψετε τον Υποθετικό Λόγο του (μονάδες 2) και να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του (μονάδες 2).

Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στην αρχή της κόλλας αναφοράς να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Από κάτω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.**
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο **πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων**, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα **δεν** θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο **τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: **τρεις (3) ώρες** μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: **45 λεπτά μετά** την παράδοση των θεμάτων.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!
ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ**